

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
פרשת עקב

הגיליון השבועי לכל יהודי 867

י"ז במנחם-אב התשס"ג
(15.8.03)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונב

יש חדש

יום של תורה

ביום ראשון, כ"ו במנחם-אב, יתקיים בהיכל ישיבת תומכי-תמימים בכפר-חב"ד יום של תורה — 'ירחי כלה'. מ-12 בצהריים ועד 9 בערב יושמעו שיעורים במגוון רחב של סוגיות, בנגלה ובחסידות, מפי גדולי הרבנים, ראשי-הישיבות והמשפיעים. השנה יושם דגש בסוגיות הלכתיות, כמו שבת, כשרות, מקוואות והשקעות כספים. היום הזה נועד במיוחד ל'בעלי-בתים', ובכך ניתנת להם הזדמנות להקדיש יום ללימוד תורה ולהנחת משיעורים מעולים. **הדרך הישרה**, טל' 066-691818.

מצ'רנוביל לישראל

בשבוע שעבר הועלתה לארץ הקבוצה ה-66 במסגרת פרויקט ילדי צ'רנוביל, שמפעילים צעירי-חב"ד. בשתיים-עשרה השנים האחרונות הועלו לארץ למעלה מאלפים ושלוש-מאות ילדים יהודים, מן האזורים שנחשפו לקרינה הרדיואקטיבית שפרצה באסון צ'רנוביל. כמה מהילדים סובלים מבעיות רפואיות שלדברי הרופאים נובעות מחשיפתם לקרינה, אולם הניסיון הוכיח שהעלייה לארץ, תזונה בריאה וליוי רפואי צמוד מביאים לדי החלמתם המלאה.

הפקות חדשות

חברת נעם הפקות מגישה מגוון הפקות חדשות ומקוריות: לגיל הרך — **צבעים וצלילים**, במסגרת 'חסידי-בייבי', המעשירה את עולמו של הפעוט במראות ובצבעים מלווים מוזיקה חסידית. **רגע מתוק**, העוסקת באכילת ממתקים. המבוגרים יותר ימצאו עניין **בקשר ממשלש**, סיפוריה של משפחה שנקלעה למצוקה, עקב הסתבכות האב, ומצפה להצלה המפתיעה. **אנשי השנה** במוזיקה החסידית תשס"ג — בשני תקליטורים. טל' 02-5374144.

זמני השבוע

ייושלם ת"א חיפה באר-שבע אילת ניר-יוק
כניסת השבת 6:48 7:03 6:55 7:05 6:59 7:37
צאת השבת 8:01 8:03 8:04 8:02 7:58 8:39

פרקי-אבות: פרק ה

פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il

דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

מחירו של קוצר-ראות

פתרונות-קסם אולי מצטלמים טוב בהווה אבל מסבים מזק כבד לטווח ארוך. שוכחים שיש כאן מדינה שצריכה להתקיים לאורך ימים ולא רק לנצח בבחירות המקדימות

אולם גם בזירה הצפונית אנו עלולים לשלם מחיר יקר. לא נוכל להשלים לאורך ימים עם ההתגריות הבלתי-פוסקות של החזבאללה. מדינה אינה יכולה להיות בת-ערוכה בידי כנופיית טרוריסטים. בשלב זה או אחר תפקע הסבלנות וצה"ל יגיב. ייתכן שלא יהיה מנוס מלהיכנס שוב לתוך לבנון, כדי לנקות את השטח ולהרחיק את התותחים והטילים מגבול ישראל. מישהו יכול להעריך מה יהיה מחירו של עימות כזה?

התקווה לפתור את הבעיה בדרכים דיפלומטיות נראית שוב ושוב תלושה מהמציאות, ואולי זו המחשה טובה לערכה של ההסתמכות על חסדי זרים. היציאה מלבנון נעשתה על-פי כל הדקדוקים של דרישות האו"ם. קיבלנו חותמת 'כשר למהדרין' על נסיגה מלאה ומושלמת. לכאורה היה העולם כולו צריך לעמוד לימננו ולהגיב בחומרה על התגריות החזבאללה. והנה עיינו הרואות שמלבד הודעות יוצאות-ידי-חובה אין העולם נוקף אצבע.

לבנון זה כאן

התנהלותנו ביש"ע דומה מאוד בקוצר-ראותה לזו שכלפי לבנון. גם כאן העדיפו את התצלומים החגיגיים של ההווה מן אינטרסים החיוניים שלנו בעתיד. השתיקו בגסות כל מי שניסה להתריע על הסכנה בהקמת רשות טרוריסטית בליבה של הארץ ועל מתן רבבות רובים לידי המחבלים. לעגו למי שהזהיר משיגור טילים מרצועות עזה לעבר ערי הדרום. בזו למי שזעק על הסכנה במסירת הגבעות השולטות בחברון. וכשפרץ העימות, התברר שאפילו נביאי-הזעם לא העריכו את עוצמת הסכנה.

ושום דבר לא השתנה. אנחנו נהנים מה'הודנה', בשעה שראשי מערכת הביטחון מתריעים כי ארגוני המחבלים מנצלים אותה להתעצמות חסרת-תקדים. ראש-הממשלה מדבר על מדינה פלסטינית, כאילו אין אנו יודעים איזה איום היא תיצור לארץ כולה. אבל ככה זה אצלנו: תנו לנו שקט עכשיו — אחרינו המבול.

יישובי קו העימות סוערות הרוחות. התושבים מרגישים מופקרים. סתם כך, באמצע היום, נורים פגזים מתוך לבנון והורגים נער צעיר. הציבור דורש לחסל 'אחת ולתמיד' את תשתית החזבאללה, שיוצרת מצב בלתי-נסבל, אולם הממשלה הסתפקה בתקיפת מסוקים נגד התותח היורה. התותח חוסל, כוחותינו שבו בשלום לבסיסם.

רשאים אנו להניח שלא רק הציבור הרחב דרש תגובה חריפה, אלא גם ראש-הממשלה, שר הביטחון וראשי צה"ל. מדוע בכל-זאת החליטו להסתפק בהבל-פה דיפלומטי? התשובה פשוטה: תגובה חריפה מציננו תגרור קרוב לוודאי תגובה חריפה מצד החזבאללה, ומחירה של זו עלול להיות כואב מאוד. זו האמת, גם אם היא מאוד לא-נעימה — בעקבות נסיגתנו מלבנון הקים הארגון הטרוריסטי לאורך גבולנו הצפוני תשתית של טילים ארוכי-טווח, המאיימים על כל הצפון, ובכלל זה מפרץ חיפה. תשתית זו יוצרת מאזן-אימה הכובל את ידינו.

כשתפקע הסבלנות

מציאות זו מוכיחה שוב את קוצר-הראות של תהליך קבלת ההחלטות אצלנו. שיקולים פופוליסטיים וססמאות בסגנון 'שלום עכשיו' או 'לצאת מיד מלבנון' יוצרים לחץ לספק פתרונות-קסם, שאולי מצטלמים טוב בהווה אבל מסבים נזק כבד לטווח ארוך. שוכחים שיש כאן מדינה שצריכה להתקיים לאורך ימים ולא רק לנצח בבחירות המקדימות.

נכון, לשהייה בתוך לבנון היה מחיר כואב, אבל הבריחה המבוהלת, בלחץ החזבאללה משם ו'ארבע אימהות' מאן, גרמה מחיר כואב ומסוכן פי כמה וכמה. היא נתנה לערבים רושם שמדינת ישראל היא נמר של נייר, ומכאן בא הפיתוי לפתוח בעימות המזויין ביש"ע, שגבה מאיתנו מחיר נורא של שמונה-מאות הרוגים ורבבות פצועים (ומשבר כלכלי מהקשים בתולדות המדינה).

שוויון שכל-כולו "אצבע אלוקים"

פירכין היו "שתייהם שוות". דבר זה ממחיש את הנס והפלא האלוקי של הלוחות שנתן הקב"ה.

דברי תוכחה

נמצא אפוא שדווקא הכתיב החסר, שממחיש את השוויון המוחלט של שני הלוחות, מבטא את המעלה האלוקית המופלאה שבחם. הדבר משתלב בתוכנה של הפרשה, שהיא דברי-תוכחה לבני-ישראל, שעל-ידי חטא העגל גרמו לשבירת הלוחות.

משה רבנו אומר כאן לבני-ישראל: ראו מה גרמתם על-ידי החטא ואיזו אבדה איבדתם. הקב"ה נתן לכם שני לוחות "כתובים באצבע אלוקים", שנראים כאילו היו לוח אחד ('לחת', בכתב חסר, משמעותו לוח אחד), פלא אלוקי שלמעלה מיכולת השגתו של אדם, ואתם גרמתם לשבירתם. בכך הוא מעורר את בני-ישראל לדבוק בתורה ובמצוותיה ולא לגרום עוד לאבדן המתנות האלוקיות שהקב"ה נותן לבני-ישראל.

(לקוטי שיחות כרך כט, עמ' 49)

נדרש הסבר מיוחד. זה הדבר המחייב ביאור בענייננו: משה רבנו מוכיח כאן את בני-ישראל, ומדגיש לפנייהם את מעלתם של הלוחות. אם-כן, מן הראוי שהמילה 'לוחות' תופיע כתובה מלא, ובפועל היא נכתבת חסר.

הנה אפוא הסיבה שרש"י צריך להסביר את פשר הכתיב החסר דווקא במקום שבו מתוארת מעלתם של הלוחות, והוא אכן מסביר שהכתיב החסר עצמו מבטא את מעלתם — "שתייהם שוות".

למעלה מיכולת אנוש

משה רבנו מדגיש שהלוחות היו "כתובים באצבע אלוקים". ביטוי לזה טמון בעובדה ששניהם היו שווים ממש. בן-אדם אינו מסוגל ליצור שני דברים שווים ממש, וכאן נתן הקב"ה שני לוחות "שתייהם שוות".

זאת ועוד: בלוח הראשון נכתבו חמשת הדיברות הראשונים ובלוח השני חמשת הדיברות האחרונים. בחמש הדיברות הראשונים יש הרבה יותר מילים ואותיות משיש בחמשת הדיברות האחרונים, ואף-על-

אשר משה רבנו מספר לבני-ישראל כיצד קיבל את הלוחות הברית מהקב"ה, הוא מזכיר כמה וכמה פעמים את המילה 'לוחות' — 'לוחות האבנים', 'לוחות הברית'. פעמים רבות כתובה מילה זו בפרשתנו כתיב חסר — 'לחת'. רש"י אינו עומד על כך מיד, אולם בהמשך, בפסוק אחר בפרשה, הוא מפרש: "לחת כתיב — שתייהם שוות".

לאמיתו של דבר, רש"י אינו אמור לפרש כל מקום שיש בו חריגה מכללי הכתיב החסר והמלא, מכיוון שאין זה שייך לפשוטו של מקרא. רק כאשר מבחינת התוכן הענייני של הפסוק יש צורך מיוחד שהמילה תיכתב בכתב מלא, ובפועל היא כתובה כתיב חסר — אר"ז רש"י נחלץ להסביר את הדבר. מה הצריך אותו אפוא לפרש כאן את הכתיב החסר של 'לחת'?

חיסרון שהוא יתרון

כתיב חסר בתורה רומז לחיסרון כלשהו. אולם כאשר התורה מדברת על מעלתו של דבר, ובתוך זה נכתב שמו בכתב חסר —

מן המעייין

נושא השבוע: לא להוסיף ולא לגרוע

אמרת השבוע

ארץ-ישראל

הגאון רבי בנימין-דוד מאוסטרובה, נשיא קופת 'מעוץ ארץ-ישראל', הלך פעם אחת אל רבי יחזקאל מקוזמיר, ושיחתם נסבה על מעלת ארץ-ישראל. שאל הצדיק את רבי בנימין-דוד: "למה נקראת הארץ ארץ-ישראל ולא ארץ אברהם או ארץ יצחק?".

השיב רבי בנימין-דוד: "לו הייתה נקראת ארץ אברהם, היה גם לישמעאלים חלק בה; ולו נקראה ארץ יצחק, היו גם בני עשיו טוענים לבעלות עליה. עכשיו שהיא נקראת ארץ-ישראל, שמה מוכיח עליה שהיא שייכת לעם-ישראל בלבד".

אמר רבי יחזקאל: "יפה אמרת, אבל הטעם האמיתי שהיא נקראת ארץ-ישראל — ללמדנו שיהודי צריך להתנהג בה כ'ישראל', כיהודי".

מתר"ג המצוות בכלל, ובפרשת ראה הכוונה שלא יוסיפו ולא יגרעו מהציוויים של כל מצווה פרטית.

(הנר"א)

המשקל הנכון

לא תוסיפו — אל תאמרו על דבר שאינו חמור כל-כך, שהוא חמור יותר. כל מצווה יש לנהוג בה כפי שנצטוונו מאת ה'. יש מצוות לא תעשה, עשה, מצוות דרבנן, מנהגים. אמנם אף שגם מנהג קל חמור הוא והעובר עליו עונשו גדול, מכל-מקום יש הבדל גדול בין מנהג לאיסור תורה, המתבטא בין היתר באפשרות להקל בעת הצורך, כמו לאדם חולה וכדומה.

(חתם סופר)

מידה מדודה

התורה היא סם חיים, תרופה שבאה לטוהר את האדם מכל הרע שבו. לפיכך לא תוסיפו ולא תגרעו, שכן תרופה יש לקחת לפי מידה בדוקה ומדודה. מידה קטנה יותר אינה מועילה, ומידה גדולה יותר מזיקה.

(רבי יהונתן אייבשיץ)

המוסיף — גורע

"לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצווה אתכם ולא תגרעו ממנו" (דברים ד, ב). סמיכות הציוויים בתורה — "לא תוסיפו" ו"לא תגרעו" — מלמדתנו שמי שעובר על "לא תוסיפו" סופו לעבור על "לא תגרעו", כמאמר חז"ל (סנהדרין כט): "כל המוסיף גורע".

(לקוטי שיחות)

הדרך הממוצעת

אדם מישראל צריך למצוא את הדרך הממוצעת, ואסור להפריז בשום צד. כשם שהרשע עלול לעבור על "לא תגרעו", כך עלול הצדיק לעבור על "לא תוסיפו", ולהחריב את העולם בצדקותו. לפיכך ההנהגות נקראות 'מידות', לפי שהן מדודות, שקולות וקצובות.

(פניני תורה)

יחיד ורבים

בפרשת ראה (דברים יג, ג) נשנית האזהרה "לא תוסיף ולא תגרע", אלא שכאן נאמר הציווי בלשון רבים ובפרשת ראה הוא נאמר בלשון יחיד. כי כאן הכוונה שלא יוסיפו ולא יגרעו

מסווה על מסווה

ברגע זה סיים רבי יהושע-העשל (מאפטה) לספר בסערת-נפש את סיפורו, ושני חבריו – רבי מרדכי מנשכין והסבא משפולי – עדיין היו נתונים לרישומי העמוק. "נו, רבותי", שבר רבי יהושע-העשל את השתיקה, "גזרו-נא את דיני".

רק לאחר שעה של בירור המעשה וליבונו לפרטיו נפלה ההחלטה: דינו של רבי יהושע-העשל כדן 'הורג נפש בשגגה'. אמנם נכון כי לא יכול לדעת את תוצאות פעולתו; יתרה מזו, על-פי דין-תורה חייב היה לנהוג כפי שנהג; אך צדיק בדרגתו ראוי כי יצא לגלות ממושכת כדן ההורג נפש בשגגה.

כך פסקו שני הצדיקים. ומכיוון שגזרו כן על חברם, קיבלו אותו דין גם עליהם – לצאת לגלות ארוכה של תיקון ומירוק הנפש.

כל העניין החל כמה שבועות קודם-לכן. בביתו של רבי יהושע-העשל, בעיר רבנותו (באותה עת), קולבסוב, הופיעה משלחת מהעיר השכנה ובפיה סיפור מצמרר: ר' משה, השוחט של העיר, נתפס לטיפה המרה ונוהג לבלות את לילותיו בשיכרון. אם לא די בכך, עדים נאמנים העידו כי בעת שכרותו הוא פוצח בשיירי ערלים ומפזז כאחד הריקים.

"ר' משה השוחט!", התקשה רבי יהושע-העשל להאמין. "כן, ר' משה השוחט!", ענו חברי המשלחת והנידו ראשיהם בצער. "אם-כן, יהיה עלי לסור לעירכם ולחקור את העניין", סיכם רבי יהושע-העשל.

למחרת עלה הצדיק מאפטה על עגלה ויצא לדרך. בעודו בדרך הבחין בהלך ישיש, בלתי-מוכר. "מדוע תכלה כוחותיך?", פנה אליו רבי יהושע-העשל והציע לו לעלות לעגלה. עלה האיש ורבי יהושע-העשל ניסה לפתוח עמו בשיחה. ההלך התחמק וחוץ מכמה מילים, שפלט באי-רצון בולט, שמר על שתיקה.

לפתע חש הצדיק כי השינה משתלטת עליו. כעבור כמה רגעים הקיץ בבהלה לשמע קול הקורא אליו: "על שוחט ובודק שאפילו מלאכים יראים מפניו מקבל הרב של קולבסוב לשון-הרע!".

רבי יהושע-העשל היה משובע כי הדברים יצאו מפי ההלך הישיש. כשפקח את עיניו הופתע לגלות כי העגלה עומדת במקומה וכי האיש איננו עוד בתוכה.

בינתיים הסדיר העגלון את ענייניו וחידיש את הנסיעה. בהמשך הבחין

הכול בהשגחה

אחד מעיקריה של תורת החסידות, שנתגלתה על-ידי הבעש"ט, היא האמונה בהשגחה פרטית. על-פי הבעש"ט יש השגחה פרטית על כל דבר שקיים בעולם, החל בבני-אדם וכלה בגרגירי חול שעפים ברוח. כל תנועה של מציאות כלשהי בעולם נעשית ברצונו ובהשגחתו הישירה של הקב"ה. וכך אומר הבעש"ט: "כאשר נושבת הרוח, והופכת עלה קטן מצד אחד לצד שני – הרי זה בהשגחה פרטית. כוונה יש בדבר".

מסופר, שאחד מתלמידיו לא יכול לעכל תפיסה זו של השגחה פרטית. הבעש"ט ציווה עליו ללכת ליער, לעמוד ליד עץ כלשהו ולהתחיל לעקוב אחר גלגוליו של העלה הראשון שינשור ממנו. עשה כן התלמיד והחל לצעוד אחר העלה. שעה ארוכה שמר את עקבותיו של העלה. הוא ראה כי העלה התגלגל על-פני השדה עד שנתקע בין שתי אבנים. התקרב התלמיד וראה כי מבין האבנים יוצאת תולעת ומתחילה לכרסם בתיאבון את העלה. כששב אל רבו, עוד בטרם פצה את פיו לספר את קורותיו, אמר לו הבעש"ט: "הקב"ה, שהוא זן את העולם כולו, לגלג את העלה כך שגייע אל התולעת המסכנה וישמש לה מזון, וכל גלגוליו של העלה היו בהשגחה פרטית".

יש כוונה עליונה

אחד מגדולי הרבנים בא פעם אל רבנו הזקן ואמר, כי החליט להעתיק את מושבו לעיר אחרת. השיב לו אדמו"ר הזקן: "מי אמר לך שנשמתך יודה לעולם הזה כדי שתהיה רב דווקא במקום שאתה חפץ? ההשגחה העליונה הושיבה אותך במקום שאתה שם, כדי להאיר את המקום ההוא באור תורה ועבודה. כאשר תתמלא שליחותך – תוליך אותך ההשגחה למקום אחר המיועד לך".

וכ"ק אדמו"ר הרשב"א אמר: "יהודי צריך לדעת את הכוונה העליונה של בואו למקום פלוני, לזמן קצר או ארוך יותר, או לפעמים כעובר-אורח בלבד. באותו מקום עליו לברך ברכה או להתפלל. ייתכן שמאז ששת ימי בראשית מחכה אותו מקום לברכתו או לתפילתו".

מסופר על אחד מחסידיו של הרבי מהר"ש, שנסע פעם אחת אל רבו, לקראת חודש החגים, אך בדרכו לליובאוויטש נגרמו לו עיכובים שאילצו אותו להישאר בוויטבסק בראש-השנה. אחרי ראש-השנה בא לליובאוויטש ונכנס ל'יחידות'. אמר לו הרבי: "אתה עצמך אינך יודע מה תיקנת בוויטבסק".

הוראה מכל דבר

אדמו"ר החסידות נזהרו שלא להשתמש בביטוי 'במקרה'. היו אומרים 'בהשגחה פרטית' או 'בהזדמנות'. מסביר אדמו"ר הריי"צ: "מפני שני טעמים אין חסיד מזכיר תיבת 'מקרה'. הראשון, חסיד רחוק ממקרה ארבע אמות. השני, מקרה היא תיבה פילוסופית. בחסידות אומרים: 'שלא בהזדמנות'. ומה שפעם נזכר בחסידות תיבת מקרה – הוא כדי לברר תיבה זו" (ספר השיחות תרפ"ו עמ' 97).

אדמו"ר הריי"צ מספר באחת משיחותיו (ליקוטי-דיבורים חלק א עמ' 170) על טיול שערך פעם אחת עם אביו, אדמו"ר הרשב"ב: "התבואה כמעט הבשילה, רוח נעימה נשבה והשיבולים התנענעו אנה ואנה. נענה הרבי ואמר: ראה אלוקות! כל נענוע של שיבולת היה כלול ב'מחשבה הקדומה', בבחינת 'צופה ומביט עד סוף כל הדורות'. ההשגחה העליונה עושה זאת, בגלל כוונה אלוקית".

בעבודת-ה' יש להשקפה זו היבטים חשובים. הואיל וכל תכלית בריאתו של היהודי היא לעבוד את קונו, ומאחר שכל דבר הוא בהשגחה עליונה, הרי כשיהודי רואה או שומע דבר-מה – המטרה בזה היא לקדמו בעבודת-ה'. על-כן צריך ללמוד הוראות בעבודת-ה' מכל דבר שרואים או שומעים. זה הבסיס לגישה החסידית הידועה של לימוד הוראות בעבודת-ה' אפילו מגוי או מחפצים דוממים, מכיוון שבוודאי הראו זאת כדי להפיק מכך דבר טוב בעבודת הבורא.

עיניו של רבי יהושע-העשל. כעבור זמן-מה נחרד שנית מקול הקורא אליו בנימה תקיפה. הפעם זה היה קול צעיר: "האומנם מבקש הרב של קולבסוב להעביר מתפקידו שוחט ובודק ששרפי מעלה אינם ראויים לשהות במחיצתך?".

רבי יהושע-העשל באברך צעיר נושא על גבו תרמיל כבד. הזמינו רבי יהושע-העשל להצטרף אליו והאברך נענה בשמחה. גם איתו לא נחל רבי יהושע-העשל הצלחה רבה מדי – אף הוא שתקן היה. בעוד העגלה מיטלטלת שבו ונעצמו

כשפקח רבי יהושע-העשל את עיניו נוכח כי העגלה כבר הגיעה ליעדה וכי האברך הצעיר שישב בה כבר פנה לדרכו. הדברים ששמע, ספק בחלום ספק בהקיק, הוסיפו להדהד באוזניו של רבי יהושע-העשל ולטרוד את שלוותו.

עם דדת הערב יצא לעבר ביתו של ר' משה השוחט. הבית שכן בקצה העיר, לא-הרחוק מבית-הקברות. כשהגיע לשם כבר שררה באזור עלטה. ניגש אל הבית ונקש בעדינות על הדלת. כעבור כמה רגעים פתחה אשתו של ר' משה את הדלת, מביטה בהשתאות בפניו ההדורות של הצדיק.

"היכן בעלך?", שאלה רבי יהושע-העשל. למשמע השאלה נתכרכמו פניה. "וכי יש עוד אדם בעיר שאינו יודע על מצבו בעת האחרונה?", ענתה האישה בשאלה, וכמו אישרה בכך את החשדות כנגד בעלה.

"ובכל-זאת, היכן הוא?", התעקש רבי יהושע-העשל. עיניה של האישה כמו התכווצו בחרדה אילמת. באצבע מהססת החווטה לעבר בקתה קטנה בחלקה האחורי של החצר.

רבי יהושע-העשל התקרב בשקט אל הבקתה. מבעד לחרך הדלת הציץ פנימה. המראה שנגלה לנגד עיניו היה מהפנט. במרכז החדר ישבו שלושה ועסקו בתורה: ר' משה השוחט, ההלך הישיש והאברך נושא התרמיל הכבד – אותם שניים שהסיע כמה שעות קודם-לכן בעגלתו. פניהם האירו באור יקר ות רבי יהושע-העשל חש בקדושה העוטפת אותם.

רבי יהושע-העשל שב אל דלת ביתו של ר' משה וביקש מאשתו לקרוא לבעלה. כעבור רגע קט הופיע לפניו ר' משה שיכור כלוט, מחזיק בקבוק ריק למחצה של יי"ש. "חדל! חדל מהצגותיך!", פקד עליו רבי יהושע-העשל. "אמור לי מה קורה כאן".

ר' משה התרחק קמעה מאשתו לבל יגיעו דבריו לאחיה. הוא סתם יותר משפירש: "זמן רב שמרתי על זהותי בסתר ולא-מכבר אף הוצרכתי להוסיף מסווה על מסווה. עתה, משנגלה סודי, נראה כי תפקידי עלי אדמות בא אל קיצו. אבקשך רק לדאוג לקצבה חודשית בעבור אשתי וילדי".

למחרת הובל ר' משה השוחט לקבורה. בראש המלווים צעד הצדיק רבי יהושע-העשל שלא חדל מלבכות, מתוך התייסרות פנימית קשה ונוראה. בדברי ההספד שנשא, בבכי מר, שיתף את בני העיר כולם בסוד שנתגלה לו אמש. שמעו בני העיר את הדברים בתדהמה וקיבלו עליהם את כל הוצאות משפחתו של השוחט המנוח, שנחשפה מהותו – איש קדוש וצדיק נסתר.

ובתחושה מייסרת זו קיבל עליו רבי יהושע-העשל את הדין ויצא לגלות.

הבן ממשיך את מפעל-חייו של האב

מערכת הכשרות המפוארת שהקים ופיתח בעירו. בזכות המהפכה שחולל בבתי-המלון, במסעדות ובשאר בתי-העסק נעשתה צפת אטרקטיבית מאוד לציבור שמקפיד על רמת כשרות מהודרת. מערך הכשרות בצפת נעשה מודל לחיקוי בערים אחרות ולמקור השראה לרבנים הראשיים לישראל, אשר החליטו להפקיד בידי הרב ביסטריצקי את הפיקוח על מערכת הכשרות של הרבנות הראשית. גם בתפקידו זה רשם הרב ביסטריצקי הישגים בלתי-מבוטלים.

מחויבות ליצואות האב

לאחר פטירתו בנו, הרב מרדכי ביסטריצקי, ירש את מקומו ברבנות קהילת חב"ד בעיר ובניהול מחלקת הכשרות בצפת, תוך שיתוף פעולה הדוק עם הרב הראשי הספרדי, הרב שמואל אליהו. "אבי-מורי ז"ל בנה מערכת כשרות למופת, והשקיע בה הרבה מאוד עמל וזיע; אני רואה שליחות-קודש וכעין צוואה שלו להוסיף ולפתח את מפעליו", הוא אומר. הבן-הרב צועד בעקבי אביו ומשלב דרכי נועם ורכות אנושית עם תקיפות-דעת וחוסר התפשרות בכל הקשור לענייני הלכה.

בעוד יומיים, כאמור, יעלו שוב תושבי צפת את זכר רבם הנערץ, יתגעגעו אליו ויתפללו להמשך שגשוגו של מפעלו, תחת שריבטו של בנו.

הרב מרדכי ביסטריצקי: "אבי השקיע בכשרות עמל וזיע"

פטירה פתאומית

לפני שנה בדיוק, בערב שבת פרשת עקב, חש ברע ואושפז במרכז הרפואי זיו בצפת. הוא הכיר היטב את המקום, על כל מחלקותיו, אגפיו וחדריו. לאורך כל שנותיו בעיר נהג לפקוד את המקום מדי שבוע ולקיים מצוות ביקור-חולים. במוצאי השבת קם הרב לסייר בין החדרים, לדרוש בשלום שאר החולים. זמן קצר לאחר שובו למיטתו נפח את נשמתו, ככל הנראה מאוטם בשריר הלב.

שמו של הרב ביסטריצקי הלך לפניו בין השאר בזכות

ביום ראשון הקרוב, י"ט במנחם-אב, יום-השנה הראשון לפטירתו בחטף של הרב לוי ביסטריצקי, שהיה רבה הראשי של צפת בעשר שנות חייו האחרונות, יוכנסו בעירו שני ספרית-תורה חדשים שנכתבו לכבודו ולעילוי נשמתו. ספרית-תורה אחד נכתב על-ידי הרביו ובני-משפחתו, והשני על-ידי תושבי העיר החשים כמי שאיבדו לא רק רב דגול אלא גם מנהיג אהוב ונערץ.

בן חמישים ושלוש היה הרב בהילקחו. שנים-עשר החודשים שחלפו לא השכיחו את חסרונו. תושבי צפת עדיין מואננים להתנחם. תמונת פניו, עם הזקן הארוך, הלבן, והחיוך הדק שמבצבץ מזוויות עיניו, מוסיפה להתנוסס בבתי-עסק רבים בעיר, וגם על הקירות בבתיים.

רב ראשי לצפת

השליחות ליוותה את הרב ביסטריצקי מלידתו ועד יומו האחרון. הרביו שימשו שליחי הרבי מליובאוויטש בווינילנד שבניו-ג'רסי. כשהיה הנער לוי בן ארבע-עשרה גלה למקום תורה, למונטריאול. שנים אחדות לאחר מכן זכה לסיים את כל הש"ס ואף הוסמך להוראה על-ידי הרב פינחס הירשפרונג, רבה הראשי של קנדה ומגאוני הדור.

בשנת תשל"ז עלה ארצה עם רעייתו, במצוות הרבי מליובאוויטש. עם חידוש ההתיישבות החב"דית בעיר המקובלים והקמת קריה גדולה ומפוארת – היה לרב הקהילה. בשנת תשנ"ג הוכתר לרבה הראשי של צפת. ספריו הרבים בהלכה קנו להם שם של כבוד בעולם הרבנות.

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

פירורי לחם

שאלה: מה מברכים על שניצל או דג שמצופה פירורי-לחם?

תשובה: הכלל הוא שתערובת שיש בה שני רכיבים, שאחד מהם הוא ה'עיקר', שאותו רוצים לאכול, והשני 'טפל', שבא כדי לתת צבע, לדבק או להוסיף טעם – מברכים על העיקר ופוטרים את הטפל.

אולם אם המין שבא להטעים את התבשיל (אבל לא לדבק או לצבע) הוא מין דגן, ומתכוונים לאכילתו, הוא נחשב עיקר ומברכים על כל התבשיל את ברכת הדגן ('מזונות' או 'המוציא').

לכן קציצות דג או בשר, קציצות סויה וכן כדורי פלאפל, ברכתם בדרך-כלל 'שהכול', גם אם מעורב בו לחם, מכיון שהלחם אינו בא אלא לדבק או לייצב את העיסה, או אף להגדיל את הנפח.

רק אם ברור שאכן הכוונה (גם) לאכילת הדגן עצמו, יש

מקום לדון אם לברך עליהם 'מזונות'.

במקרה שלפנינו, בדרך-כלל מעטה הקמח או הפירורים דק, וברור שתפקידו לשמש תבלין, להקל את הטיגון, או לשפר את המראה בלבד, ואז מברכים 'שהכול'.

אולם אם הבשר או הדג דק והמעטה עבה ביותר (כפי שנוהגים לפעמים במוסדות ובמסעדות), והוא מעיקר התבשיל – רבים פוסקים לברך 'מזונות'.

אם יש ספק – יש לאכול את השניצל רק בתוך הסעודה; ואם אוכלים אותו מחוץ לסעודה, יש להפריד תחילה מעט מן המעטה ולברך עליו 'מזונות' ומעט מן ה'פנים' ולברך עליו 'שהכול'. ויש שפוסקים במצב זה (על-פי בעל התניא), ששם אין אוכלים זאת בתוך הסעודה, די ב'שהכול'.

מקורות: ברכות מד,א. שו"ע סי' רח ס"ג וסי' ריב ונו"כ. סדר ברכת הנהנין סי' ה"בג-ובכאור הרב גרין שם, ובלוח הברכות שבסופו. שו"ע הקצר סא,ד; וזאת הברכה (תשס"א) עמ' 248, 110; פסקי תשובות סי' רח ס"ק ה-ו, וש"נ.

חדש

תזמורת שלהבת

מגישה:

האוסף - 5 שעות של מיטב המוזיקה החסידיית מכל הזמנים

חובה בכל בית יהודי

ביצועים מחודשים ומרגשים...

ובהם:
יהי החודש, תהא השעה הזאת, הנשמה לך,
מכנסי רחמים, יחד יחד, פיה פתחה, טוב להודות,
י"ה-מה-מ"י, והתענג על ה', מלכותו נצח, שירו
למלך, מה אשיב לך, אורך ימים, מאמינים, ושיר
אערך לך, תתחו שגרים, תפילה לעני, הודו לה',
זכרתי נא, אליך אנוקים ועוד רבים וטובים...

מבצע!

את האוסף אפשר להשיג רק ב'יודאיקה' 1-700-704120

www.yiddish.com
03-90445100

"שולחן שבת" עושה לכם שבת אחרת

שולחן השבת שלכם ייראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי מיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): 'יודאיקה', 03-9606120

